

ZÁKON
č. 542/2020 Sb.,
o výrobcích s ukončenou životností
ze dne 1. prosince 2020

ve znění:

zákona č. 244/2022 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky

ČÁST PRVNÍ
OBEČNÁ USTANOVENÍ
HLAVA I
ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1 Předmět úpravy

Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾, zároveň navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie²⁾ a upravuje

- a) pravidla pro předcházení vzniku odpadu z vybraných výrobků,
- b) práva a povinnosti výrobců při uvedení vybraných výrobků na trh,
- c) práva a povinnosti osob při nakládání s výrobky s ukončenou životností a
- d) působnost správních orgánů v oblasti předcházení vzniku odpadu z vybraných výrobků a v oblasti nakládání s výrobky s ukončenou životností.

---

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic, ve znění nařízení Komise 1357/2014/EU,

směrnice Komise 2015/1127/EU, nařízení Rady 2017/997/EU a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2018/851/EU.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/19/EU ze dne 4. července 2012 o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2018/849/EU.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/66/ES ze dne 6. září 2006 o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a o zrušení směrnice 91/157/EHS, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/11/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/12/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/103/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/56/EU a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2018/849/EU.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/56/EU ze dne 20. listopadu 2013, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech, pokud jde o uvádění na trh přenosných baterií a akumulátorů obsahujících kadmium, které jsou určeny do bezšňůrových elektrických nástrojů, a knoflíkových článků s nízkým obsahem rtuťi, a kterou se zrušuje rozhodnutí Komise 2009/603/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/53/ES ze dne 18. září 2000 o vozidlech s ukončenou životností, ve znění rozhodnutí Komise 2002/525, rozhodnutí Komise 2005/63/ES, rozhodnutí Komise 2005/438/ES, rozhodnutí Rady 2005/673/ES, rozhodnutí Komise 2008/689/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/33/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/112/ES, rozhodnutí Komise 2010/115, směrnice Komise 2011/37/EU, směrnice Komise 2013/28/EU, směrnice Komise 2016/774/EU a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2018/849/EU.

²⁾ Nařízení Komise (EU) č. 493/2012 ze dne 11. června 2012, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro výpočet recyklační účinnosti procesů recyklace odpadních baterií a akumulátorů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/66/ES.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/290 ze dne 19. února 2019, kterým se stanoví formát pro registraci a podávání zpráv výrobců elektrických a elektronických zařízení do registru.

Z důvodové zprávy:

Úvodní ustanovení zákona odkazuje na předpisy Evropské unie, které jsou zákonem implementovány, nebo jejichž principy zákon přímo přebírá. Současně úvodní ustanovení definuje okruhy práv a povinností, které zákon zakládá.

Předmět úpravy

V úvodním paragrafu zákon odkazuje na příslušné právní předpisy EU, které jsou zákonem dotčené. Jedná se prakticky o výčet předpisů upravujících rozšířenou odpovědnost výrobců vybraných výrobků a nakládání s výrobky s ukončenou životností, vyjma obalů. Tomu pak odpovídá i uvedená působnost zákona v písm. a) až d).

§ 2 Působnost zákona

(1) Tento zákon se vztahuje na vybrané výrobky bez ohledu na to, zda jsou na trh uváděny samostatně nebo jako součást či příslušenství jiných výrobků, od jejich výroby a uvedení na trh až po zpracování odpadu z nich vzniklého.

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se na předcházení vzniku odpadu z vybraných výrobků a na nakládání s výrobky s ukončenou životností zákon o odpadech.

(3) Tento zákon se nevztahuje na

- a) elektrozařízení nezbytná pro ochranu bezpečnostních zájmů České republiky, včetně zbraní, střeliva a munice určených pro potřeby bezpečnostních nebo ozbrojených sborů a dalšího vojenského materiálu určeného výlučně k bezpečnostním nebo vojenským účelům,
- b) elektrozařízení navržená a nainstalovaná jako součást jiného zařízení, které nespadá do působnosti tohoto zákona, jestliže mohou plnit svou funkci pouze jako součást tohoto zařízení a nejde-li o světelné zdroje nebo solární panely,
- c) elektrozařízení určená pro vyslání do vesmíru,
- d) velká stacionární průmyslová soustrojí,
- e) velké pevné instalace, s výjimkou zařízení, které není specificky navrženo a nainstalováno jako součást těchto instalací,
- f) nesilniční pojízdné stroje určené výlučně k profesionálnímu použití,
- g) elektrozařízení specificky určená výhradně pro účely výzkumu a vývoje, která nejsou běžně dostupná pro spotřebitele,
- h) zdravotnické prostředky, pokud se očekává, že budou před ukončením životností zdrojem nákazy, a aktivní implantabilní zdravotnické prostředky,
- i) výbušniny,

- j) **baterie nebo akumulátory používané v zařízeních**
1. **souvisejících s ochranou bezpečnostních zájmů České republiky, včetně zbraní, střeliva a munice určených pro potřeby bezpečnostních nebo ozbrojených sborů a v dalším vojenském materiálu, s výjimkou výrobků, které nejsou určeny výlučně k bezpečnostním nebo vojenským účelům, nebo**
  2. **určených pro vyslání do vesmíru a**
- k) **vozidla ozbrojených sil.**

Z důvodové zprávy:

Ustanovení o působnosti zákona vymezuje vztah zákona k současně předkládanému novému zákonu o odpadech a dále jsou stanoveny výjimky pro konkrétní skupiny výrobků, na které se zákon nevztahuje.

Zákon má ve vztahu k zákonu o odpadech postavení zvláštní právní normy a použije se přednostně. Zákon o odpadech se jako obecná právní norma použije při nakládání s výrobky s ukončenou životností subsidiárně, tj. nestanoví-li zákon o výrobcích s ukončenou životností jinak.

*Pro jednotlivé skupiny výrobků jsou vyjmenovány případy, kdy se zákon neuplatní, resp. jsou zde definovány výjimky z definic vymezených v § 3 zákona. Rozsah těchto výjimek odráží především požadavky dané jednotlivými výrobovými směrnici (směrnice 2012/19/EU, směrnice 66/2006/ES, směrnice 200/53/ES). Zákon se neuplatní ve vztahu k elektrozařízením nebo bateriím a akumulátorům instalovaných v rámci výrobků nezbytných pro ochranu bezpečnostních zájmů České republiky. To se týká také zbraní, střeliva a munice. V souladu se směrnici 2012/19/EU se zákon nevztahuje na zařízení navržená a nainstalovaná jako část jiného zařízení, které nespadá do oblasti působnosti tohoto zákona, jestliže mohou plnit svou funkci pouze jako součást tohoto zařízení. Této výjimky však bylo v praxi zneužíváno s cílem vyhnout se plnění povinností výrobce elektrozařízení zejména v případech solárních panelů a světelných zdrojů s odůvodněním, že tyto výrobky uváděné na trh budou sloužit výhradně jako nedílná součást jiných zařízení (např. solární panely umístěné na stavbách apod.). Předmětná výjimka, i s ohledem na výkladovou praxi Evropské komise [srov. interpretační příručka *Frequently Asked Questions on Directive 2012/19/EU on Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE)*] a Soudního dvora EU (srov. rozsudek ve věci C-369/14 *Sommer Antriebs- und Funktechnik*), by však neměla být vykládána extenzivně, neboť jak solární panely, tak světelné zdroje mohou plnit svou funkci i bez zabudování například*

do konstrukce stavby nebo mohou být kdykoli odmontovány a opět namontovány. Za účelem vyloučení pochybností proto navrhovaný zákon omezuje použití výjimky podle § 2 odst. 3 písm. b) tak, že z ní výslovně vyjímá tato uvedená elektrozařízení.

Ve směrnici 2012/19/EU je explicitně uvedeno, že se nevztahuje na přímo žhavené žárovky. Návrh zákona jde nicméně v tomto ohledu nad rámec příslušné směrnice. Výrobci přímo žhavených žárovek jsou tedy povinni plnit povinnosti jako ostatní výrobci elektrozařízení. Uvádění většiny přímo žhavených žárovek na trh je sice zakázáno nařízením Komise (ES) č. 244/2009, které je založené na směrnici o ekodesignu výrobků, ale daný zákaz prodeje se v ČR mnohdy porušuje, a přímo žhavené žárovky jsou nadále ze strany spotřebitelů používány v relativně významném množství. Současně jsou dostupné na trhu zcela legálně přímo žhavené žárovky založené na halogenových technologiích, a i ty se dosud běžně používají, mj. i v oblasti automotive.

V současnosti, pokud jde o světelné zdroje, jsou místa zpětného odběru určena jen pro zářivky, kompaktní (rtuťové) žárovky nebo LED osvětlení. Komunikace směrem ke spotřebiteli, že (pouze) přímo žhavené žárovky patří do směšného komunálního odpadu, je prakticky nemožná a její realizace ze strany výrobců by mohla být spíše kontraproduktivní – spotřebitelé by byli zmateni a mohli by pak jednat nesprávně i pokud jde o jiné světelné zdroje. Dané světelné zdroje se navíc dlouhodobě objevují na místech zpětného odběru a způsobují více náklady výrobcům jiných osvětlovacích technologií (výrobci přímo žhavených žárovek dnes systém zpětného odběru nijak nefinancují). Za účelem participace výrobců přímo žhavených žárovek na systémech zpětného odběru světelných zdrojů je tedy navrhováno rozšíření rozsahu působnosti směrnice 2012/19/EU i na všechny přímo žhavené žárovky.

Zákon se současně neuplatní ve vztahu k vozidlům používaným pro armádní potřeby, tedy zde nevznikají žádné povinnosti ani pro jejich výrobce. To je dané zejména specifičností těchto výrobků, kdy obecné požadavky např. na snadnou demontovatelnost výrobku či používání snadno recyklovatelných materiálů zde nemohou být prioritním zájmem.

I. Obecně

Ustanovení § 2 pojmenované „Působnost zákona“ se zabývá zejména vymezením jeho věcné působnosti. Z hlediska právní teorie se rozlišuje také působnost časová, osobní a územní, a proto by bylo vhodnější toto ustanovení pojmenovat „Věcná působnost“. Mimoto pak rovněž § 2 ve svém druhém odstavci

obsahuje vymezení vztahu této právní normy k zákonu č. 541/2020 Sb., o odpadech, který je k němu v subsidiárním postavení. Při výkladu zákona je rovněž důležité vzít v potaz to, že jednotlivé části zákona mají specificky upravenou svou působnost zvláštními ustanoveními (§ 8, § 58, § 75, § 91, § 101), což autor hodnotí jako legislativně-právní techniku komplikující výklad adresátům normy.

Tento způsob vymezení působnosti zákona a jeho jednotlivých částí je však do značné míry dán samotnou regulací několika oblastí vybraných výrobků v jednom právním předpisu. Tři z těchto oblastí jsou legislativně vymezeny směrnicemi na úrovni EU (elektrozařízení, baterie a akumulátory, vozidla), v případě pneumatik pak je regulace čistě národní (na úrovni EU dosud neexistuje směrnice pro tuto oblast, pouze se aplikují unijní obecné minimální požadavky pro systémy rozšířené odpovědnosti výrobce). Místy však u některých výrobků dochází ke „střetu“ jednotlivých regulací, což vytváří určité legislativně technické obtíže z hlediska konceptu vymezení působnosti zákona. Jako příklad lze uvést výrobce elektromobilu, který naplňuje definici elektrozařízení, ale regulace pro oblast elektrozařízení se na něj vztáhnout nemá, neboť se na něj má uplatnit regulace pro vozidla. Současně se ale vůči tomuto samému výrobci má uplatnit regulace týkající se pneumatik a automobilových či průmyslových baterií nebo akumulátorů (jsou součástí elektromobilu). Z tohoto důvodu není vymezena výjimka z působnosti zákona v § 2 na elektromobily (resp. vozidla, která naplní definici elektrozařízení), ale tato působnost je omezena až v § 8 odst. 2, a to jen ve vztahu k části druhé zákona. Následně se pak již část třetí zákona použije na všechna vozidla, tedy vč. elektromobilů (nejde-li o vozidla ozbrojených sil).

Bohužel vedle těchto objektivních důvodů, které znečišťují orientaci v zákoně z hlediska jednoznačného vymezení působnosti právní normy, jsou zde přítomny další prvky, které přehlednost tohoto vymezení ještě dále komplikují, přičemž v těchto případech jde o pravděpodobné nezáměrné chyby, vycházející právě z určité složitosti předmětu regulace a řady výjimek, viz dále komentář k odst. 2, zejména písm. b), d), e) a f).

II. Výrobky samostatné nebo jako funkční celky (k odst. 1)

Důležitým bodem tohoto ustanovení je stanovení pravidla, že na vybrané výrobky se povinnosti vyplývající z tohoto zákona uplatní bez ohledu na to, zda jsou uváděny na trh samostatně, nebo jako součást či příslušenství jiných výrobků, a to po celou dobu jejich životního cyklu. Princip uplatnění těchto

pravidel pro vybrané výrobky, které jsou součástí jiných výrobků, má význam při identifikaci okruhu produktů spadajících pod úpravu tohoto zákona (viz výklad k odst. 3).

III. Subsidiární použití zákona o odpadech (k odst. 2)

Jak uvádí i důvodová zpráva: „Zákon má ve vztahu k zákonu o odpadech postavení zvláštní právní normy a použije se přednostně. Zákon o odpadech se jako obecná právní norma použije při nakládání s výrobky s ukončenou životností subsidiárně, tj. nestanoví-li zákon o výrobcích s ukončenou životností jinak.“ Pravidla vymezená zákonem o odpadech se tak uplatní např. pro správní řízení o vydání povolení k provozu zařízení k využití odpadu, které je vedeno na základě žádosti osoby, která se chce stát zpracovatelem určitých výrobků s ukončenou životností [viz § 60 písm. b), § 77 písm. j), § 93 písm. d), § 102 odst. 1 písm. d)]. Zákon o výrobcích s ukončenou životností a jeho prováděcí vyhlášky pak v řadě případů stanovují pro jednotlivé výrobové skupiny zvláštní pravidla, která se na tyto zpracovatele uplatní. Současně zákon o výrobcích s ukončenou životností nestanoví zvláštní definici pojmu odpad, ale pro vymezení okamžiku, kdy se výrobek stane výrobkem s ukončenou životností, resp. odpadem, se uplatní pravidla definovaná v § 4 zák. o odpadech.

IV. Výrobky a zařízení vyčleněné z působnosti zákona (k odst. 3)

Tento odstavec obsahuje výčet výjimek, které vyčleňují určité výrobky z působnosti zákona. Většina těchto výjimek byla převzata pro jednotlivé výrobové skupiny z příslušných evropských směrnic, které dané oblasti regulují (směrnice 2012/19/EU – elektrozařízení, směrnice 66/2006/ES – baterie a akumulátory, směrnice 2000/53/ES – vozidla). Vymezení těchto výjimek v jednom společném ustanovení a jejich hromadná aplikace na všechny vybrané výrobky bez ohledu na to, z jaké ze tří uvedených výrobových směrnic vycházejí, nicméně může vést k původně nezamýšleným interpretacím pro jednotlivé specifické výrobové skupiny.

Oproti starému zákonu o odpadech [viz § 37f odst. 4 písm. c) zák. č. 185/2001 Sb.] zákon o výrobcích s ukončenou životností neobsahuje výjimku z omezení své působnosti také pro přímo žhavené žárovky. Přímé žhavené žárovky přitom jednoznačně naplňují definici elektrozařízení, nicméně již dřívější evropská směrnice z roku 2002 (směrnice 2002/96/ES o odpadních elektrických a elektronických zařízeních) je nezahrnovala do svého regulačního

rámce. To samé platí i o stávající evropské regulaci, směrnici 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních. Tato výjimka z působnosti byla zavedena s ohledem na postupné omezování uvádění různých druhů přímo žhavených žárovek na unijní trh s ohledem na jejich nízkou energetickou účinnost. Dle důvodové zprávy k zákonu o výrobcích s ukončenou životností je nezahrnutí této výjimky do nového zákona mj. reakcí na skutečnost, že některé druhy světelných zdrojů fungující na principu přímého žhavení mohou být nadále legálně uváděny na evropský trh (např. světelné zdroje určené pro automotive sektor, speciální průmyslové žárovky nebo infračervené výhřevné žárovky). Zajímavé je, že důvodová zpráva k zákonu příznává, že jsou na trh uváděny i již zakázané typy žárovek, které se pak stále objevují v místech zpětného odběru a zatěžují tak systém financování zpětného odběru ostatních druhů světelných zdrojů. Každopádně pokud jsou prodávány i zakázané typy přímo žhavených žárovek, je nezbytné, aby osoba, která je uvedla na trh v ČR ve smyslu § 3 odst. 2 písm. b), zajistila plnění povinností tohoto zákona. V opačném případě spáchá několik přestupků vymezených v § 122.

Elektrozařízení nezbytná pro ochranu bezpečnostních zájmů České republiky [k odst. 3 písm. a)]

Písmeno a) odstavce 3 pojednává o převzetí omezené působnosti zákona ve vztahu k výrobkům určeným k obraně členských států EU na základě ustanovení čl. 2 odst. 3 směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních. Toto omezení působnosti se vztahuje pouze na elektrozařízení. Obdobné omezení působnosti ve vztahu k bateriím je obsaženo pod písm. j) bod 1.

Elektrozařízení, která jsou jako součásti zařízení nespadajícího do působnosti zákona [k odst. 3 písm. b)]

Ustanovení písmene b) zakládá výjimku specifickou pro elektrozařízení a řeší otázku zabudování elektrozařízení do jiného výrobku jakožto určitého funkčního celku. Zabudované elektrozařízení, na které se má výjimka uplatnit, musí být přitom funkční právě výhradně v rámci předmětného funkčního celku a nemůže fungovat samostatně. Současně je ale stanoveno, že aby se výjimka uplatnila, musí být daný funkční celek (výrobek) mimo působnost zákona. Předlohou pro tuto výjimku je ale čl. 2 odst. 3 písm. b) směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních, kde je výjimka vymezena

odlišně, resp. poněkud úžeji. Výjimka je v uvedené směrnici formulována tak, že se uplatní, pokud předmětný funkční celek nespadá do působnosti směrnice 2012/19/EU, kdežto § 2 odst. 3 písm. b) zákona konstatuje namísto „působnosti směrnice“ „působnost zákona“. Důsledkem tohoto rozdílu je zúžení samotné výjimky pro některé výrobky, na které se sice neuplatní regulace relevantní pro elektrozařízení, ale uplatní se na ně jiná regulace vymezená zákonem (zejména vozidla, případně baterie a akumulátory a pneumatiky). Nejvýznamnější praktický dopad může mít rozdíl v tomto definičním pojetí na výjimky pro ta elektrozařízení, která jsou součástí vozidel (a to jak se spalovacím motorem, tak elektromobilů). Na vozidla se totiž neuplatní směrnice 2012/19/EU, tzn. že nespádají do její působnosti, ale spadají pod působnost zákona, neboť se na ně uplatní směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností. Výsledkem definičního vymezení výjimky podle § 2 odst. 3 písm. b) pak je, že de facto všechna elektrozařízení obsažená ve vozidle by měla být považována za elektrozařízení. Dlouhodobá praxe je však taková, že vozidlo jako celek nespadá do působnosti regulace vymezující povinnosti rozšířené odpovědnosti výrobců elektrozařízení, a to právě na základě výjimky, která byla definována již v zákoně o odpadech č. 185/2001 Sb. [§ 37f odst. 4 písm. f)], a to identicky, jak ji definuje směrnice 2012/19/EU. Působnost citované směrnice i zákona se nicméně již plně uplatní vůči některým náhradním dílům či doplňkům výbavy vozidel, prodávaným samostatně (např. autorádia, ledničky, GPS navigace, dálkové ovládání). Zde již chybí podmínka výlučnosti jejich použití v konkrétním vozidle, resp. není splněna podmínka navržení a nainstalování jako součásti jiného zařízení (vozidla).

Je nicméně otázkou, zda toto rozšíření působnosti směrnice 2012/19/EU byl záměr zákonodárce či nikoliv. Autor se domnívá, že jde spíše o nezamýšlený důsledek způsobu vymezení výjimek z působnosti zákona v § 2. Výjimka z působnosti zákona uvedená v písm. b) by tedy ve vztahu k vozidlům či v dalších obdobných případech měla být vykládána eurokonformně, a neměla by tedy v tomto ohledu zakládat rozšíření působnosti zákona nad rámec čl. 2 odst. 3 písm. b) směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních.

Naopak zcela záměrně je prostřednictvím vymezení výjimky z výjimky v písm. b) rozšířena působnost zákona na všechny světelné zdroje a solární panely. Dle důvodové zprávy je toto rozšíření mj. reakcí na praxi, kdy někteří výrobci solárních panelů a světelných zdrojů obcházelí své povinnosti s odkazem na tuto výjimku, přičemž podle jejich argumentace světelné zdroje a fotovoltaické panely jsou mnohdy nedílnou součástí staveb či elektráren jakožto

samostatných funkčních celků, a tudíž by neměly spadat pod působnost zákona. Je zřejmé, že v drtivé většině případů solární panely a světelné zdroje (resp. svítidla, viz výklad dále) mohou plnit svou funkci v rámci různých staveb či zařízení, a není zde splněna podmínka výlučného navržení či nainstalování pro určitý konkrétní funkční celek, a tudíž mají spadat do působnosti zákona. Pouze zlomek z uvedených zařízení je skutečně designován pro použití v určitých konkrétních a specifických aplikacích. Přestože tento omezený segment výrobků směrnice 2012/19/EU vyjímá ze své působnosti, zákon tuto výjimku nepřejímá. Je tak postaveno najisto, že zákon se vždy uplatní např. vůči solárním panelům určeným pro jakoukoliv solární elektrárnu či střešní instalaci, ale i vůči solárním panelům např. specificky designovaným pro některé automobily (např. cestovní karavany).

Další otázkou vyplývající z formulace odst. 3 písm. b) může být, zda se definovaná výjimka z výjimky ve vztahu ke světelným zdrojům má uplatnit právě jen vůči nim, nebo všem svítidlům obecně. V rámci důvodové zprávy je odkazováno mj. na rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-369/14 *Sommer Antriebs- und Funktechnik*. Tento rozsudek ovšem, stejně jako bod 9 preambule samotné směrnice 2012/19/EU, hovoří o svítidlech, respektive osvětlovacích zařízeních. Rozlišení mezi světelným zdrojem (skupina 3. dle přílohy č. 1 zákona) a svítidly (skupina elektrozařízení 4. nebo 5. přílohy č. 1 zákona, v závislosti na velikosti) může být v praxi v některých případech obtížné. Zvláště těžké je určit dělicí čáru u výrobků s integrovaným světelným zdrojem (tzv. LEDinaires). Je otázkou, jestli zákonodárce chtěl v tomto případě vyjmout z výjimky světelné zdroje, nebo svítidla, nebo světelnou techniku jako takovou (tedy obě skupiny výrobků). S ohledem na jazykové znění samotného znění zákona je dle názoru autora potřeba dojít k závěru, že v současné době jsou z působnosti této výjimky vyňaty jen světelné zdroje (a solární panely), tzn. že zákon se na ně vždy uplatní. Opačný závěr by byl příliš extenzivním výkladem normy s ohledem na její znění.

Co se týče zabudování jednoho výrobku do druhého, zákon neřeší dostatečně všechny možné varianty. Zatímco pro baterie existuje speciální ustanovení § 84, které se vztahuje na baterie zabudované či přiložené k elektrozařízení, zákon neřeší např. situace zabudování jednoho elektrozařízení do druhého. Modelovou situací může být montáž světelného zdroje do lednice. Oba výrobky podléhají působnosti zákona, ale vzájemný vztah povinností dvou výrobců vůči těmto výrobkům, způsob jejich spolupráce, případně přesunutí peněžních prostředků na pokrytí nákladů na zpracování odpadních zařízení zákon nijak neupravuje.

Elektrozařízení určená pro vyslání do vesmíru [k odst. 3 písm. c)]

Jede opět o implementaci omezení působnosti směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních ve vztahu k elektrozařízením určeným k vyslání do vesmíru. Obdobné omezení působnosti vůči bateriím nebo akumulátorům je obsaženo v rámci písm. j) bod 2.

Velká stacionární průmyslová soustrojí a velké pevné instalace [k odst. 3 písm. d) a e)]

Jedná se o implementaci definic ze směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních. Obě ustanovení nicméně neobsahují úvodní specifikaci, že by se měla vztahovat pouze k elektrozařízením. Tímto tak de facto dochází k zúžení působnosti zákona, neboť se dané výjimky následně vztáhnou i na baterie, pneumatiky a vozidla. Autor komentáře se domnívá, že i zde jde o nezamýšlený důsledek nevhodného způsobu vymezení výjimek z působnosti zákona, což lze mj. opřít o jakoukoliv absenci relevantního komentáře v důvodové zprávě, která by zmiňovala zamýšlené zúžení rozsahu regulace ve srovnání s regulací předchozí. Ostatně právě zákon o odpadech č. 185/2001 Sb. obě předmětné výjimky vymezoval výhradně ve vztahu k elektrozařízením [§ 37f odst. 5 písm. b) a c)]. Při aplikaci těchto výjimek by měl být uplatňován eurokonformní výklad. Jaké další praktické důsledky může toto patrně nezamýšlené rozšíření omezení působnosti zákona přinést, je dále diskutováno k písm. f).

Samotné pojmy „velké stacionární průmyslové nástroje“, resp. „velká pevná instalace“ jsou vysoce neurčité a skýtají poměrně široký výkladový prostor pro aplikaci příslušných výjimek. Za účelem bližší specifikace těchto pojmů vznikly v rámci organizace European WEEE Registers Network (<https://www.ewrn.org>) výkladové metodické dokumenty, které stanovují určitá pravidla pro výklad obou pojmů (WEEE2 guidance document: Large-scale stationary industrial tools, říjen 2016; WEEE2 guidance document: Large-scale fixed installations, říjen 2016).

V případě velkých stacionárních průmyslových nástrojů zmíněný metodický dokument stanovuje tři zásady, které musí být společně splněny, aby mohla být výjimka z působnosti směrnice na dané zařízení aplikována. Zařízení musí být i) tvořeno soustavou strojů, zařízení a/nebo komponent fungujících společně pro konkrétní aplikaci („nástroje“); ii) musí být trvale nainstalováno či

deinstalováno odbornými osobami v rámci určitého konkrétního místa a musí být používáno a udržováno odbornými osobami v průmyslovém výrobním zařízení nebo výzkumném a vývojovém zařízení; a iii) musí jít o rozměrná zařízení („large-scale“). Poslední zmíněnou podmínku pak citovaný metodický dokument dále rozvádí, když navrhuje pro vymezení rozměrného zařízení dva konkrétní metrické parametry, a sice hmotnost vyšší než 2 tuny a objem minimálně 15,625 m³. Pro naplnění kritéria rozměrnosti přitom musí být splněny obě tyto podmínky.

Oproti tomu velká pevná instalace je pak vymezena i) kombinací více typů rozměrných zařízení a případně i dalších zařízení, která ii) jsou sestavována, instalována a deinstalována odbornými osobami; iii) jsou určena k trvalému používání jako součást budovy nebo konstrukce na předem určeném a vyhrazeném místě; a dané zařízení iv) může být nahrazeno pouze stejným speciálně navrženým zařízením. Opět přitom platí, že aby mohla být na dané zařízení výjimka z působnosti směrnice 2012/19/EU uplatněna, musí být splněny všechny čtyři uvedené podmínky.

Nesilniční pojízdné stroje k profesionálnímu použití [k odst. 3 písm. f)]

Výjimka uvedená v odst. 3 písm. f) pro nesilniční pojízdné stroje určené výlučně k profesionálnímu využití je převzata ze směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních, přičemž byla správně aplikována v zákoně o odpadech č. 185/2001 Sb. pouze pro elektrozařízení. Tím, že není specificky vymezena, že se má uplatnit pouze ve vztahu k elektrozařízením, dochází k jejímu rozšíření i na baterie a pneumatiky. Aplikace tohoto výkladu by v praxi znamenala, že na baterie a akumulátory namontované do těchto strojů [ve smyslu jejich definice podle § 3 odst. 2 písm. p) tohoto zákona by mohlo jít např. o stavební stroje] by se neuplatnily povinnosti dle tohoto zákona, což dle názoru autora nebyl úmysl zákonodárce. Rovněž by to mohlo vést k situacím, kdy by se princip rozšířené odpovědnosti výrobce neměl dle zákona vztahovat na výrobky, u nichž to předpokládá samotná směrnice 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech. Při neustále se rozšiřujícím použití baterií nebo akumulátorů v řadě nových oblastí by pak do budoucna mohlo toto vynětí znamenat, že určité množství baterií a akumulátorů nebude podléhat principu rozšířené odpovědnosti výrobce, což by samozřejmě bylo v rozporu se směrnicí 2006/66/ES. V případě konfliktu mezi zněním zákona a evropské bateriové směrnice by mělo být přistoupeno k eurokonformnímu výkladu. Nelze

ovšem vyloučit, že výrobci uvádějící na trh dotčené výrobky se budou dovolávat skutečnosti, že jim uložené povinnosti nejsou řádně implementovány do českého právního řádu, a tudíž se jimi nemusí řídit.

Podobně je otázkou, zda se má působnost zákona vztahovat na pneumatiky namontované na zmíněných nesilničních pojízdných strojích. Ve vztahu k pneumatikám nicméně hraje roli to, že nakládání s odpady z této skupiny vybraných výrobků není nijak zvláště regulováno na úrovni EU. S ohledem na znění přílohy č. 6 zákona vymezující jednotlivé skupiny pneumatik se pak dá dojít k závěru, že zde jsou ustanovení této přílohy ve zjevném rozporu s vymezením působnosti tohoto zákona. Jako příklad lze srovnat znění § 2 odst. 3 písm. f): „*nesilniční pojízdné stroje určené výlučně k profesionálnímu použití*“ a vymezení skupin pneumatik v příloze č. 6 bodu 4. „*Pneumatiky pro zemědělské a lesnické traktory nebo stroje*“ a bodu 5. „*Průmyslové pneumatiky pro nakládací stroje, manipulační techniku a zemní stroje; Pneumatiky pro jiné pracovní stroje a vojenskou techniku; Pneumatiky pro jiné dopravní prostředky nebo jiná zařízení než vozidla*“. Je zjevné, že tyto skupiny pneumatik se překrývají s výjimkou obsaženou v ustanovení o působnosti celého zákona. Autor je toho závěru, že tento konflikt má dvě možná výkladová řešení. Ustanovení o působnosti § 2 je základní normou vymezující působnost zákona a speciální ustanovení přílohy ji nemají za úkol překročit. V takovém případě do působnosti zákona spadají např. jen takové průmyslové pneumatiky pro nakládací stroje (viz bod 4. přílohy č. 5), které zároveň nejsou nesilničními pojízdnými stroji výlučně k profesionálnímu použití. Je otázkou, zda takový stroj vůbec existuje. Druhým výkladem je využití principu *lex specialis derogat legi generali*, tedy považovat přílohu č. 5 za speciální normu, specificky rozšiřující působnost zákona v oblasti pneumatik. Autor se přiklání spíše k tomuto druhému řešení, nicméně v případě soudního přezkumu této otázky nelze vyloučit jiný závěr, jelikož lze nalézt argumenty pro oba závěry.

Elektrozařízení určená pro účely výzkumu a vývoje [k odst. 3 písm. g)]

Jedná se opět o omezení působnosti ve vztahu k elektrozařízením určeným pro potřeby výzkumu a vývoje. Toto omezení působnosti by mělo být vykládáno restriktivním způsobem, a to tak, že musí jít výhradně o zařízení, která jsou specificky (jednouúčelově) navržena a výhradně určena pro účely výzkumu nebo vývoje, tzn. že se jedná o zařízení, která jsou na míru, resp. na zakázku vytvořena pro konkrétní aplikaci nebo situaci relevantní ve vztahu k výzkumu

nebo vývoje. Tato výjimka tedy neobsáhne zařízení, která jsou sice též možná určena pro vědu a výzkum, ale která jsou předmětem běžné obchodní nabídky (např. si je může jakákoliv firma zakoupit na základě nabídkového katalogu). V těchto případech totiž nejde o zařízení specificky určená pro konkrétní použití. Jako typické příklady elektrozařízení, která pod rámeček této výjimky nelze podřadit, jsou laboratorní centrifugy nebo různé měřicí či analytické přístroje.

Zdravotnické prostředky [k odst. 3 písm. h)]

Opět se jedná o omezení působnosti mířené v zákoně o odpadech č. 185/2001 Sb. pouze na elektrozařízení, ale vzhledem k samotné formulaci výjimky může být dnes její rozsah vykládán též ve vztahu k bateriím a akumulátorům (pro pneumatiky a vozidla se tato výjimka patrně nemůže uplatnit). Účelem této výjimky je, aby principu rozšířené odpovědnosti výrobce nepodléhaly výrobky určené k implantaci do lidského těla, či u kterých se předpokládá, že budou či mohly by být po jejich použití zdrojem infekce. Výjimka tedy automaticky v žádném případě nevylučuje působnost zákona pro všechny zdravotnické prostředky, které lze označit za elektrozařízení, resp. obsahují baterie nebo akumulátory.

Výbušniny [k odst. 3 písm. i)]

Jedná se o omezení působnosti v oblasti výbušnin. Nakládání s výbušninami je upraveno v rámci zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě. Výjimka se zde uplatní pro všechny vybrané výrobky, nicméně relevantní je pouze pro elektrozařízení nebo baterie a akumulátory (u pneumatik a vozidel její uplatnění nelze předpokládat). Lze říci, že jsou zde rozšiřovány působnosti výjimek definované pro elektrozařízení v písm. a) a pro baterie a akumulátory v písm. j) bodu 1. Každopádně zde dochází k rozšíření výjimek mimo oblast zařízení určených pro vojenské či bezpečnostní účely na všechna výbušná zařízení (např. používaná v průmyslových použitích). Přestože lze tuto výjimku považovat za velmi racionální, zdá se být tato výjimka poněkud širší, než je prostor vymezen směrnicí 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních [čl. 2 odst. 3 písm. a)] a směrnicí 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech [čl. 2 písm. a)].